

Η ΑΠΑΘΗ ΤΟΥ ΦΑΛΛΜΕΡΑΥΕΡ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

ἀνθρώπουτος ἐν τῷ ἐν ἔτει 1829 ἐκδοθέντι ἔργῳ αὐτοῦ, τῷ ἐπιγραφόμενῳ «Ἱστορία τοῦ Μωρέως κατὰ τὸν μεσσηνικὸν ἀπὸ τῶν νῦν Ἑλλήνων τὴν αὐθαίρετον γνῶμην τήνδε· «Τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων ἐγένετο ἐξ ἱππῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης, ἡ δ' εὐμορφία τοῦ σώματος, τὸ μέγεθος καὶ ἀγχίνου, ἡ τῶν ἡδῶν ὁμοιότης καὶ ἀφέλεια, τέχνη, νοοὶ καὶ παλαιὰ ὀνόματα πόλεων καὶ χωρίων καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἑλλήνος ἐξηφανίσθη ἐκ τοῦ προσώπου τῆς ἑλληνικῆς γῆς· λαὸς δὲ νῦν μιγὰς ἐκ διαφόρων φυλῶν ἐπιστρωθεὶς ἐπ' αὐτῆς καλύπτει τοὺς τάφους τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου ἔθνους, οὐδὲ ῥανίς γνησίου καὶ καθαρῷ ἑλληνικοῦ αἵματος ῥεῖ ἐν ταῖς φλεβῶν τοῦ κατοικοῦντος τὴν νῦν Ἑλλάδα χριστιανικοῦ λαοῦ, ὅστις εἶνε λείψανον, δισχυρίζεται λέγων, τοῦ μεγάλου ἔθνους τῶν Σλαύων, οἵτινες μετ' ἄλλων γεωργῶν ἐπεχύθησαν, ὥσπερ φοβερός χειμάρρους, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας, τῆς ἐκτεινομένης ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ μέχρι τῶν ἐγδοτάτων μυχῶν τῆς Πελοποννήσου· τὸ δ' ὄνομα τοῦ Ἑλλήνος οὐ διηλοῖ σήμερον, ὥς ποτὲ τοὺς μεταξὺ τῶν Τερμῶν καὶ τοῦ Εὐρώτα οἰκοῦντας παῖδας τοῦ Δευκαλίωνος, ἀλλὰ τὰ φύλα ἐκεῖνα, τὰ εἰς τὸν χριστιανισμὸν προσήλυτευθέντα ὑπὸ τοῦ πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ ἀπροσδόκητος αὕτη καὶ παράλογος περὶ τῶν νῦν Ἑλλήνων γνῶμη τοῦ Φαλλμεράυερ διακαίως ἐτάραξε καὶ τοὺς Ἑλλήνας, καὶ τοὺς φιλέλληνας καὶ αὐτοὺς τοὺς ὄρχοντες τῶν ἔθνων, καὶ φιλονεικία καὶ ἔρις τῶν γραμματικῶν πρὸς ἀλλήλους πολλὰ ἤρξατο· καὶ οἱ μὲν φθονοῦντες τοῖς Ἑλλησιν τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ἐπὶ τὴν τὰ μετὰ χάριτος ἱστοροῦμενα βῶλα πλάσματα τοῦ Φαλλμεράυερ, οἱ δὲ συμπαθοῦντες αὐτοῖς σφοδρῶς ἐκάκιζον αὐτὰ· ἀμφότεροι ὅμως οἱ διαφιλονεικούντες ἐπιπολαίως ἐγίνωσκον τὰς ἱστορικὰς πηγὰς. Ἡ διαμάχη τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν περὶ τῆς ἐκδηλωθείσης γνῶμης τοῦ Φαλλμεράυερ περὶ τῆς ἐξαφανίσεως τοῦ ἔθνους τῶν Ἑλλήνων ἔδωκε δικαίαν ἀφορμὴν εἰς γνωρίμους ἐπίσης ἱστορικοὺς πρὸς ἐπιμελέστεραν ἐξέτασιν τῶν κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ἑλληνικῶν πραγμάτων. Ἐκ τούτων εἶνε πρῶτος ὁ ἐκ Γερμανίας ὀνομαστός ἱστορικός Zinkeisen. Οὗτος διὰ τῆς ἐν ἔτει 1832 ἐκδοθείσης ἀξιολόγου ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος ἀρκούντως ἀπέδειξε δι' ὧν ἐπιμελῶς ἐμελέτησεν ἱστορικῶν πηγῶν τὸ ἐπιπόλαιον τῶν ἱστορουμένων τοῦ Φαλλμεράυερ, καὶ τὰ ὅρια εἰς ἃ δυνάτον νὰ περιορισθῇ ἡ περὶ Σλαύων θεωρία. Ὁ Φαλλμεράυερ εἰς οὐδὲν λογισάμενος τοὺς ἐλέγχους τῶν πολεμίων ἐξέδωκε πάλιν ἐν ἔτει 1835 ἐτέραν διατριβήν, ἥς ἡ ἐπιγραφὴ ἦδε· «Τί ἐπαθον αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Ἀττικὴ ὑπὸ τῶν κατασχόντων τὴν Ἑλλάδα Σλαύων;» Διὰ τῆς εἰρημένης διατριβῆς ζητεῖ ὁ Φαλλμεράυερ νὰ πείσῃ τοὺς ἀμνηστους ὅτι οὐ μόνον ἡ Πελοποννήσος κατεστανώθη, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ

μεγαλὸν νῦν Ἀθῆναι ἐπλήσθησαν ἐπὶ Ἰουστινιανῷ μάλιστα Σλαύων, ἐξ ὧν ἡ ναγκάσθησαν οἱ ὑπολειφθέντες Ἀθηναῖοι νὰ ἐκσώθωσιν εἰς τὴν Σαλαμίνα, ἡ δὲ ὥραία πόλις αὐτῶν καὶ ὁ πολὺς ἐλαῖων κατεκῆν κατὰ τὰ μέσα τοῦ ν' αἰῶνος ὑπὸ τῶν βαρβάρων, ἡ δὲ Ἀττικὴ ἐμεινεν ἐπὶ 400 ὅλα ἔτη ἀπὸ τ' μέχρι τῆς ἰ' ἐκατονταετηρίδος ἀδενδρος, ἀσπαρτος, ἀκαρπος, ἐρημία καθόλου μεγάλη, ὥστερον δέ, διατελεῖ λέγων ὁ Φαλλμεράυερ, κατὰ τὴν ἰ' ἐκατονταετηρίδα ἐπιστρέψαντες ἐκ τῆς Σαλαμῖνος οἱ δεινῶς ἀποδεκατισθέντες Ἀθηναῖοι ἐκτίσαν πάλιν τὴν πόλιν. Πιστοῦται δὲ τὰ περὶ Ἀθηνῶν ἱστοροῦμενα αὐτῷ διὰ τινος φύλλου χάρτου γεγραμμένου ὑπὸ τινος μοναχοῦ τῆς οὐχὶ κατὰ τὴν ἰ' ἐκατονταετηρίδα, ἀλλὰ πολλῶν ὕστερον κτισθείσης ἐν Ἀθῆναις μονῆς τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, ἐνθα λέγεται ὅτι εἰρήνη αὐτῷ. Τοὺς πρὸς τὰς νέας ταύτας ἱστορικὰς ἀνακαλύψεις ἐκπεπληγμένους φιλόστορας ζητῶν νὰ καταπείσῃ ὁ Φαλλμεράυερ περὶ τῆς τελείας ἐξαφανίσεως τοῦ ἑλληνικοῦ γένους καὶ ἀποσδέσῃ τὸν ἀπανταχοῦ φιλελληνισμὸν καὶ τὴν σλαυφοβίαν τῶν δυνατῶν νὰ ἐκκαύσῃ, ἐξέδωκεν ἐν ἔτει 1836 τὸν δ' τόμον τῆς ἱστορίας τοῦ Μωρέως, δι' οὗ δισχυρίζεται ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐγένετο κατὰ τὸ ἡμῖν τῆς δεκάτης τετάρτης ἐκατονταετηρίδος ἐπιδρομὴ Ἀλβανῶν, δι' ὧν ἐξώσθη ἐκ τοῦ μεγαλειτέρου μέρους τῆς στερεᾶς, εἰ τι παρέμεινε λείψανον ἑλληνικόν. Πρὸς τοῦτο ἐξέδωκεν ὁ αὐτὸς Φαλλμεράυερ, πλὴν ἄλλων διατριβῶν, ἐν αἷς τὰ αὐτὰ ἐπαναλαμβάνονταί, καὶ τὸ ἐν ἔτει 1857 — 1860 τελευταῖον ἔργον αὐτοῦ, «περὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι στοιχείου τῶν Ἀλβανῶν», δι' οὗ πειράται νὰ δείξῃ ὅτι τὸ ἡμῖν τοῦ νῦν ἑλληνικοῦ βασιλείου κατοικεῖται ὑπὸ ἡμιβαρβάρων Ἀλβανῶν· γενναῖοι ὅμως πολέμιοι τῶν εἰρημένων ἐλῶν ἱστορημάτων τοῦ Φαλλμεράυερ ἀνεφάνισαν οὐκ ὀλίγοι γνώριμοι ἱστορικοί, ἐν οἷς καὶ ὁ παρ' ἡμῖν πολλὰ ἔτη διωτρίψας, καὶ τὴν χώραν καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ἔθιμα τῶν νῦν Ἑλλήνων ἐπιμελῶς ἐρευνήσας καὶ ἐξετάσας ὀνομαστός ἀρχαιολόγος Λουδοβίκος Ρόσσος. Ὁ ἀνὴρ οὗτος διὰ πολλῶν καὶ πολλὰ ἐπαινουμένων διατριβῶν καὶ διὰ τῆς λίαν ἀξιολόγου διατριβῆς αὐτοῦ, τῆς ἐπιγραφόμενης «Ἐρημώθησαν ποτε αἱ Ἀθῆναι ἐπὶ 400 ἔτη;» καταφαίνει ἡλίους φαινώστερον τὸ πλαστὸν καὶ οὐδενὸς ἀξίον τοῦ εὐρεθέντος ἐν τῇ Ἀθηνῶν μονῇ τῶν ἁγίων Ἀναργύρων ἀποσπάσματος χειρογράφου, ἐν ᾧ εἰσι γεγραμμένα τάδε. «Ἡ Ἑλλάς κατήντησε τόπος καταδρομῶν, ἡ δὲ Ἀττικὴ ἐρημός διὰ τρεῖς χρόνους...» διὰ τοῦ εἰρημένου ἀποσπάσματος προθυμεῖται ὁ Φαλλμεράυερ νὰ πιστώσῃται τὴν μεταξὺ τῆς 6 καὶ 10 ἐκατονταετηρίδος γενομένην τελείαν καταστροφὴν, ὡς προεβλήθη, τῶν Ἀθηνῶν, καὶ τὴν ἐκσλαύωσιν τῆς κυρίως Ἑλλάδος. Τούναντίον δὲ δι' ἀποδείξεων καὶ μνημείων φωνέντων, οὕτως εἰπεῖν, ὁ εὐσυνείδητος ἀρχαιολόγος Ρόσσος ἀποδεικνύει τὸ ἀναργύρειον φύλλον ὑποπτον καὶ ἀνάξιον λόγου, καὶ ὅτι αἱ Ἀθῆναι οὐδαμῶς κατε-

σχέθησαν, οὐδὲ ἐκάνσαν ὑπὸ Σλαύων, ἀλλ' αἱ καὶ κατὰ τὸν προειρημένον χρόνον καὶ κατὰ τὸν ὕστερον ὑπὸ τῶν αὐτῶν Ἀθηναίων κατοκοῦντο καὶ ἐγεωργοῦντο. Τὴν γνῶμην ταύτην τοῦ Ρόσσου ὡς ἀληθεστάτην καὶ πειστικωτάτην ἐδέχθησαν πάντες σχεδὸν οἱ μετὰ τοῦτον τὰ περὶ Ἀθηνῶν καὶ Ἀττικῆς ἐπιμελῶς ἐξετάσαντες, πλὴν ὀλίγων τινῶν, οἵτινες ἐξ ἀκατανοήτου ἀστοργίας πρὸς τοὺς νῦν Ἑλλήνας συνετάξαντο τῷ Φαλλμεράυερ, ἐν οἷς καὶ ὁ παρ' ἡμῖν πολὺν χρόνον διωτρίψας καὶ πολλὰ ὑφ' ἡμῶν φιληθείς Γ. Φίνλτσι. Ὁ ἐκ Σκωτίας οὗτος ἀνὴρ ἐξέδωκε δύο ἔργα, ὧν τὸ μὲν ἐπιγράφεται «Ἡ Ἑλλάς ὑπὸ τοῦς Ῥωμαίους» ὅπερ μετέφρασεν εἰς τὸ γερμανικὸν τῷ 1861 ὁ *El-lissen*, τὸ δὲ ἕτερον· «Ἡ Ἑλλάς κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα» ὅπερ μετέφρασεν εἰς τὸ γερμανικὸν τῷ 1853 ὑπὸ τοῦ *Reichling*. Δεινότερος ὅμως ἀντίπαλος καὶ κάλλιςτος ἐλεγκτὴρ τῶν σαθρῶν ἰσχυρισμῶν τῶν περὶ τῶν Φαλλμεράυερ ἀνεφάνη ὁ ἐκ Γερμανίας μέγας ἱστορικός Κάρολος Χόπφ. Ὁ πολυτίμων οὗτος Γερμανὸς ἐπιμελῶς μελετήσας τὰς αὐτὰς πηγὰς, αἷς ἐχρήσατο καὶ αὐτὸς ὁ Φαλλμεράυερ εἰς πίστωσιν τῶν ἰσχυρισμῶν του, λαμπρῶς κατέδειξε δι' οὗ ἐξέδωκε πολυτιμωτάτου ἔργον, ὅπερ ἐπιγράφεται «Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος κατὰ τοὺς μέσους καὶ νεωτέρους αἰῶνας»· τὰς μὲν τελέως ἡμαρτημένας καὶ οὐδενὸς ἀξίας, τὰς δὲ ἐπιπολαίας καὶ ἀκρίτους, τὴν δὲ μαρτυρίαν τοῦ Εὐαγγρίου, τοῦ συγγραφέως ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, συγκεχυμένην καὶ ἀμφίλογον, κακῶς δ' ἐπίτηδες ὑποληφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Φαλλμεράυερ καὶ τῶν περὶ αὐτόν, ὅπως πιστωθῇ ἡ ἐπὶ τοῦ Μαυρικίου, καὶ ἰδίᾳ ἡ μεταξὺ τοῦ 584 — 593 ἀρπαγὴ καὶ κατάσχεσις τῆς Ἑλλάδος μάλιστα δὲ τῆς Πελοποννήσου ὑπὸ τῶν Σλαύων, καὶ ἡ ἐξαφάνισις τῶν Ἑλλήνων· διότι ἐκ τῆς τοῦ Εὐαγγρίου μαρτυρίας οὐδὲν ἄλλο διακαίως δύναται τις νὰ εἰκάσῃ, ὡς πᾶσιν ὁμολόγηται, εἰμὴ ὅτι διαρπαγαὶ καὶ δυνάμεις ὑπὸ τῶν Ἀδάρων καὶ τῶν μετὰ τούτων συμμαχούντων Σλαύων ἐγένοντο ἐπὶ πολλῆς χώρας τῆς χερσονήσου τοῦ Αἰμου καὶ αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἐξαφάνισις τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐνοίκησις Σλαύων ἐν τῇ Ἑλλάδι οὐδεμία ἐγένετο. Ὡσαύτως καὶ τὸ ἀποσπάσμα τοῦ ἐν τῇ μονῇ τῶν ἁγίων Ἀναργύρων εὑρεθέντος χειρογράφου λαμπρῶς ἀποδεικνύει ὁ μέγας ἱστορικός Χόπφ, ὡς καὶ ὁ πολυμαθὴς Ρόσσος, καὶ πολὺ πρὸ τούτων ὁ ἡμέτερος συμπολίτης Διονύσιος Σουρμελῆς, ὅτι εἶνε κίβδηλον γέννημα τῆς 19ης ἐκατονταετηρίδος νεωτέρου γραμματικοῦ, δὲν νομίζομεν τοῦ Κ. Πιττάκη, ὡς ὑπολαμβάνει ὁ Χόπφ, ἀνδρὸς πολλὰ μοχθῶσαντος ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ καθόλου τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχαιοτήτων, ἐν καιροῖς μάλιστα δυσχερεστάτοις, ἀλλ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Φαλλμεράυερ πανουργότατον καὶ διαβολώτατον τέχνασμα εἰς εὐδόσιν τῆς ἑλληνολέθρου αὐτοῦ βουλή· οὗτος ἐντυχὼν τεμάχιόν τι, πιθανῶς τοῦ κατὰ τὸ τέλος τῆς 18ης ἐκατονταετηρίδος ὑπὸ Ἀνθίμου γραφέντος ἀσήμερον χρονικοῦ τῶν Ἀθηνῶν, μετέβαλε κατὰ

ΔΑΝΑΗ

*Γίττα άλλου κόσμου, ή χάρι σου
Τήν τέχνη την άρχαία μου θυμάει.
'Ολόγυρα μοσχολόδα δόλυμπα
Τ' όλόχροσο κεφάλι σου σκορπαι.*

*Σάν σέ ξανοίγω όλότρεμος
'Εμπρός σου πιθημύ νά γοναίσω.
Και κειό το χῶμα ποῦ σκεπάτει ό ίσκιος σου
Νά πείσω, μέ λαχτάρα νά φιλήσω.*

*Μ' άμειρα ρόδα όλόδροσα
Τό δρόμο ποῦ διαβαίνεις, νά σοῦ στρώσω.
Μ' άλση νάρδο, και κινάωμο εἶσομο
'Οθε πατείς τό πόδι, νά μυρώσω.*

*Παρθένα ξανθοπλόκαμη,
Μή μοῦ κρατείς τ'όχλειά σου κλεισμένο.
Σ' όρκίζω εἰς τόν κόσμο όπου σ' έπλασε,
Σ τόν κόσμο τοῦ Φειδία τό δοξαμένο.*

*'Ελα μέ Πάριο μάρμαρο
Ναό μεσ' 'ε της λεγιάς γιά σέ νά σήσω,
Και μέ γλυκοῦς τροχάιους, και άναπαιστους
Ταίς παλαιαίς Ναιάδες νά ξυπνήσω.*

*'Ελα 'στό στηλοβάτη σου
Τή λύρα μου, γιά πάντα νά κρεμάσω.
'Ελα, θά ιδῆς ποῦ μποροῦν 'ε τά μάτια σου
Τόν κόσμο, ποῦ σ' έγεννησε νά πλάσω.*

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΙΣ

ΣΤΥΓΗΤΗΣΕΙΣ

Άγνωστω. — Μᾶς έρωτάτε ποία σχέσις υπάρχει μεταξύ οδύνης και ήδονης; απλοῦστατα σᾶς απαντῶμεν ὅτι υπάρχει σχέσις συγγενική: ή πρώτη εἶνε θυγάτηρ της δευτέρας. Δυστυχῶς ὅμως ή μήτηρ ἀποθνήσκει νεωτάτη, εἰς τὸν τοκετόν της, ἐνῶ ή ζωή της θυγατρὸς της εἶνε πολὺ μακρά.

κ. Δ. Φρ. — Τὰ ἔργα τοῦ Ἰουλίου Βαρβιέ, τοῦ διαφωτιστήσαντος ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τὴν ἔδραν τοῦ Ὠξέῃ εἶνε τόσο πολλὰ, ὥστε θὰ ἔχρεαζετο ὁλόκληρος στήλη τοῦ Ἀττικοῦ Μουσείου διὰ νὰ σᾶς τὰ ἀριθμήσωμεν. Ὁ Μωρέλ ἐφυῶς λέγει ὅτι ἂν, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, ὁ βασιλεὺς Κύρος ἐγνώριζεν ἐκ στήθους τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν στρατιωτῶν του, ὁ Βαρβιέ δὲν γνωρίζει ἐκ στήθους τὰ ὀνόματα τῶν ἔργων του. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως τὰ δραματικά ἔργα τοῦ Βαρβιέ ἐγράψαν διὰ μουσικοῦς μελοποιηθέντα καὶ ἐκτελεσθέντα εἰς τὸ θέατρον τοῦ Μελοδράματος καὶ τοῦ Κωμικοῦ Μελοδράματος τῶν Παρισίων, καὶ κατόπιν διατρέξαντα τὸν κόσμον ὅλον. Μεταξὺ τῶν γνωστωτέρων τοιούτων δραματικῶν ἔργων του ἀναφέρονται τὸν Φάουστ, τὸν Ρωμαίων καὶ Ἰουλιαν (μουσική Γκουνῶ) καὶ τοὺς Γάμους τοῦ Φίγαρο (μουσική Μόζαρτ).

Μεμνηστέμενον. — Μᾶς φαίνεται πολὺ περίεργος χαρακτήρ· ἔχετε παράπονα κατὰ τῆς μνηστῆς σας καὶ τῆς εὐρίσκετε ἐλαττώματα, πρὶν ἀκόμη τὴν νυμφευθῆτε. Νομίζω ὅτι τοῦτο ἔπρεπε νὰ σᾶς εὐχαριστῇ μᾶλλον παρὰ νὰ σᾶς δυσαρεστῇ, διότι μεθαύριον, ὅταν τὴν νυμφευθῆτε, θὰ αἰσθανθῆτε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ τῆς διορθώσετε ὁ ἵδιος ὅλα αὐτὰ τὰ μικρά, ὡς λέγετε, ἐλαττώματα. Θὰ τὴν πλάσετε ὅπως θέλετε, ἀρκεῖ ή ζύμη νὰ εἶνε καλή. Δι' αὐτό δὲ ἀκριβῶς θὰ τὴν ἀγαπήσετε περισσώτερον. Ὁ ἔρως, λέγει ὁ Michelet, δὲν ἀγαπᾷ ὅ,τι εὐρίσκει ἀλλ' ὅ,τι πλάττει.

τὸν ἱστορικὸν Κωνστ. Παπαρρηγόπουλον, τοῖς ἐν αὐτῷ τρεῖς χρόνοις εἰς τετρακοσίους, καὶ ἀποδοὺς πράξεις, ἐν ἑστέροις χρόνοις γενομένας, εἰς πολλῶν παλαιτέρους, προήλθεν εἰς τὸ συμπέρασμα τὸ παράλογον· διότι οἱ εἰς 400 χρόνους μετατραπέντες τρεῖς χρόνοι τοῦ χειρογράφου ἀνανεκτέοι εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν γενομένην πολιορκίαν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν κατὰ τὸ 1688 φυγὴν τῶν Ἀθηναίων εἰς τε τὴν Σαλαμίνα καὶ Λίγιναν καὶ ἄλλαχοῦ. Καὶ ὅλας πλείστας καὶ ἀληθεῖς μαρτυρίας παρέχεται ἡ ἱστορία οὐ μόνον τῆς υπάρξεως τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ καὶ ὅτι αὐταὶ αἰ ἐπληροῦντο ὡς ἐστία τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Παραδόξοις ὅτι ἐν Ἀθῆναις πολλοὶ πολλοὶ ἔξιοι ἄνδρες ἐξεπαιδεύθησαν καθ' ὃν χρόνον ὁ Φαλλμεράντερ κηρύσσει αὐτὰς δοικήτους καὶ ἐρημίαν μεγάλην. Ἐν τοῖς εἰρημένοις ἀνδράσι καταλέγεται καὶ ὁ ἐν Ἀθῆναις τὴν φιλοσοφίαν διδασθεὶς, ὁ ἐξ Ἀθηνῶν Γιδελίνος, ὅστις κληρικὸς γενόμενος μετέβη εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ κατέστη κατηχητὴς πολλῶν βαρβάρων, δι' ὃ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ τῶν δυτικῶν ἁγίος Γιδελίνος καλεῖται. Οὗτος ἐπαινῶν, εἰ καὶ πρὸς ὑπερβολήν, τὰς Ἀθῆνας, καλεῖ αὐτὰς εὐγενεστάτην τῶν Ἑλλήνων πόλιν, καὶ δοτῆρα τῆς ἐξόχου εὐγλωτίας εἰς ἅπαντα τὰ ἔθνη. Ἐπειτα ἡ εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀναβάς κατὰ τὸ τέλος τῆς 8ης ἐκατονταετηρίδος Εἰρήνη ἡ ἐξ Ἀθηνῶν, καθ' ὃν χρόνον ὁ ῥηθεὶς Φαλλμεράντερ ἐρήμους τελέως λέγει τὰς Ἀθῆνας, πολλὰ ὠφέλησεν αὐτῇ, ὡς προεδιῶθη, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν φίλιν αὐτῆς πόλιν, τὰς Ἀθῆνας. Ὁ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας εὐγενὴς ἀγὼν τῶν εἰρημένων ἱστορικῶν καὶ αἱ ἀνανκίρητοι ἀποδείξεις περὶ τῆς πλάνης τῶν περὶ τὸν Φαλλμεράντερ ἠνάγκασεν αὐτοὺς τελευτώντας νὰ ὁμολογήσωσι μὲν τὸ ἀσυνάρτητον καὶ ἄκριτον ὧν ἠρύσαντο πηγῶν, νὰ ἐμμένωσιν ὅμως ἀσυγγνώστως εἰς τὴν ἐδῆλωσαν ἡμαρτημένην γνώμην. Πρὸς τὴν ἀσυγγνώστον τοῦ Φαλλμεράντερ ἐπιμονὴν ἀγανακτῶν ἕτερος φιλαλήθης καὶ ἐπίσημος ἱστορικὸς ὁ Κάρολος Μένδελσον Βαρθόλδην, ἀποκαλεῖ μετὰ παρόρσειας πρεπούσης φιλαλήθει ἱστορικῶ τὴν μὲν γνώμην τοῦ Φαλλμεράντερ αὐθαίρετον, τὸν δὲ ζῆλον ἐλλανοφόνον, τὴν δὲ πλάνην αὐτοῦ οἰκτρὰν καὶ φιλολογικῶς καὶ πολιτικῶς τέλος ὅτι αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπατᾷ διὰ χυδαιοτάτων νοθεῶν. Οἰκτρῶς συντόμως εἰπεῖν, καταφωρεῖται ὁ ὅλως πολυμαθὴς καὶ ὀξύνοος Φαλλμεράντερ ἀπεμπολὼν τὴν ἱερὰν ἀλήθειαν πολιτικῶν ἐνεκα αἰτιῶν.

Ἐκ τῶν ἱστορουμένων ὅμως περὶ τῶν κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ἐπιδρομῶν τῶν βαρβάρων εἰς τὴν ἐλληνικὴν γῆν εἰκάζουσιν οἱ ἱστορικοὶ ὅτι ἐνοικίους Σλαύων ἐν τοῖς ἐρημωθεῖσι μέρεσι τῆς Ἑλλάδος, μάλιστα δὲ ἐν τῇ λειψάνδρουσῃ Πελοποννήσῳ ἤρξατο ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείου νὰ γίνηται, οὐχὶ ὅμως κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ἀλλὰ κατὰ μικρόν. Οὗτοι ἀπετέλεσαν κατ' ἀρχὰς κοινότητας ἀνεξαρτήτους, ὡς προεῖρήθη, αἵτινες ὅμως σὺν τῷ χρόνῳ

αὐτόθεν κατελύθησαν, οἱ δὲ ὑπολειφθέντες Σλαῦοι προσελθόντες διὰ τῆς προθυμίας τῶν κρατούντων Ἑλλήνων εἰς τὸν χριστιανισμόν καὶ ἀποθέσαντες τὰ ἄγρια αὐτῶν ἤθη, καὶ τὴν βάρβαρον γλῶσσαν, ἔστερξαν τὰ τῶν Ἑλλήνων ἡμερα ἤθη καὶ τὴν ὠραίαν αὐτῶν γλῶσσαν ἐφίλησαν. Τοιαύτη μὲν εἶνε ἡ γνώμη τῶν ἐπισήμων ἱστορικῶν περὶ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐνοικήσεως Σλαύων, ἥτις οὐ φαίνεται ἀπίθανος· ἡμεῖς ὅμως ὡς πρὸς τὴν τύχην καθόλου τῶν ἐν Ἑλλάδι Σλαύων νομίζομεν πιθανώτερα τὰ ἐξῆς. Οἱ ἐπὶ πολὺν χρόνον διατρίψαντες εἰς τὴν Ἑλλάδα Σλαῦοι ἀποκαμώντες ἐρίζοντες καὶ πολεμοῦντες πρὸς τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες καὶ τῆς γλῶσσης αὐτῶν στερόδως εἶχοντο καὶ τῶν ἠθῶν καὶ τῆς θρησκείας, οἱ μὲν αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς ἀπὸ πολλοῦ ἐγκατοικήσαντας εἰς τὰς παρὰ τὸν Ἰστρον χώρας τοῦ κράτους τῶν Ῥωμαίων, οἱ δὲ ὑπολειφθέντες διεσκορπίσθησαν ἐν τισὶ πόλεσι καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἐξελληνίσθησαν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ. Ἰχνη δὲ τῆς μακρῆς ἐνοικήσεως αὐτῶν οἱ εἰρημένοις βάρβαροι κατέλιπον ὀνόματα ποταμῶν καὶ ὀρέων καὶ χωρίων, ἐνθα κατόκησαν, ἀλλὰ λείψανον τῆς βαρβάρου γλῶσσης ἢ τῶν ἠθῶν αὐτῶν οὐδὲν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλῶσσῃ ἢ τοῖς ἔθιμοις τῶν νῦν Ἑλλήνων εὑρίθται.

Ὡσαύτως οὐκ ὀρθὴν νομίζομεν τὴν γνώμην τῶν ἰσχυριζομένων ὅτι ἐκ τῆς εἰρημένης καὶ μικροῦ λόγου ἀξίας ἐπιμυξίας τῶν ὑπολειφθέντων ἐν Ἑλλάδι βαρβάρων πρὸς τοὺς Ἕλληνας προήλθε καὶ τὸ ξενόμορφον εἶδος τοῦ προσώπου ἐνίων τῶν νῦν Ἑλλήνων, διότι ἐν ἅπασιν τοῖς ἔθνεσιν ἁπασῶν τῶν φυλῶν παρατηρεῖται ἐν ἐνίοις οὐ μόνον εἶδος προσώπου ἀλλὰ καὶ σχῆμα κρανίου ἀλλότριον τοῦ ἔθνους εἰς ὃ προσήκουσι· καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι μνημονεύονται εἶδη καὶ μορφαὶ ἀνθρωπίνων προσώπων καὶ σχήματα κρανίων ἀλλότρια καὶ ξένα τῆς συμμέτρου καὶ ἐπαινουμένης ἐλληνικῆς μορφῆς, παράδειγμα κάλλιστον παρέχεται ἡμῖν τὸ εἶδος ἄλλων τε καὶ τοῦ Λωκράτους αὐτοῦ· προσέτι καὶ αἱ πρὸ μικροῦ γενόμεναι ἀνασκαφαὶ ἐν Χαίρωνείᾳ, ἐνθα ἀνεκαλύφθησαν 300 σκελετοὶ τοῦ ὀνομαστοῦ ἱεροῦ λόχου τῶν Θηβαίων, οἵτινες ἐπεσον αὐτοῦ γενναίως πρὸς Φίλιππον μαχόμενοι, τῶν κρανίων τούτων τὰ πλεῖστα ἐπιμελῶς ἐξεταζόμενα εὑρίθται, ὡς ὁμολογοῦσιν οἱ ἰδόντες αὐτά, πολὺ ἀλλήλων διαφέροντα καὶ κατὰ τὸ σχῆμα καὶ κατὰ τὴν διάπλασιν.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΣΤΑΓΟΝΕΣ

Δίδετε χρήματα, ἀλλὰ μὴ δανείζετε· ὅταν δίδετε κάμνετε ἀχαρίστους, ὅταν δανείζετε κάμνετε ἐχθρούς.

Α. Δουμάς, υἱός.

Ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος ἀγαπᾶται καὶ δὲν θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸν τοῦ εὐτυχῆ, εἶνε ἀγνώμων.

Κάρολος Ναραί.